

Commissie van Toezicht RIVM - Jaarverslag 2015

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	2
2	Inleiding.....	3
3	Samenstelling en werkwijze Commissie van Toezicht.....	4
3.1	Taak	4
3.2	Samenstelling.....	4
3.3	Ondersteuning.....	4
3.4	Vergaderingen.....	4
3.5	Zelfevaluatie Commissie van Toezicht.....	5
4	Het RIVM in 2014.....	6
4.1	CCKL-accreditatie centrum Infectieonderzoek, Diagnostiek en Screening (IDS) van het Centrum voor Infectieziektebestrijding (CIb).....	6
4.2	DEKRA-audit	6
4.3	Innovatie	6
4.4	PPS-beleid.....	6
4.5	Voortgang ontwikkeling labstrategie	6
4.6	International Association of National Public Health Institutes (IANPHI).....	7
4.6	Rol Commissie van Toezicht bij deskundigengesprekken.....	7
5	Strategisch Programma RIVM (SPR), voorheen Strategisch Onderzoek RIVM (SOR)....	8
5.1	Selectie nieuwe ronde SPR 2015-2018.....	8
5.2	SOR-Jaaroverzicht 2013	8
5.3	Communicatieplan SPR 2014-2015.....	8
5.4	Nieuwe evaluatiesystematiek voor SPR	8
5.5	Wijziging managementafspraken SOR, daterend uit 2002.....	8
6	Wetenschappelijke audits	9
6.1	Methodologie	9
6.2	Wetenschappelijke audit Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten.....	9
6.3	Wetenschappelijke audit Drinkwater	10
6.4	Mid-term review Strategisch Beleidsplan CIb 2011 t/m 2015.....	11
7	Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit.....	13
8	Oordeel van de Commissie.....	14

1 Samenvatting

De Commissie van Toezicht RIVM heeft tot taak het wetenschappelijk niveau van het RIVM te bewaken. Dit doet zij door toezicht te houden op én te adviseren over het niveau en de kwaliteit van uitvoering van het onderzoek en het bijdragen en verder ontwikkelen van het kwaliteitssysteem van het RIVM. Daarbij speelt de Commissie een belangrijke rol bij de monitoring en verbetering van de wetenschapsvelden. Op basis van haar bevindingen stelt de Commissie jaarlijks een verklaring op over het kwaliteitsniveau van het onderzoek en het kwaliteitssysteem van het RIVM. Haar oordeel rapporteert zij vervolgens aan de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

In 2015 is de Commissie geïnformeerd over de stand van zaken van een nieuwe SPR-cyclus 2015-2018 en over de evaluatie van het SOR-programma 2011-2014. De Commissie is er van overtuigd dat het strategisch onderzoekprogramma een essentiële bouwsteen vormt voor de kwaliteit van het werk van het RIVM en heeft daarover het bevoegd gezag en de eigenaar van het RIVM geïnformeerd. Tevens is de Commissie geïnformeerd over en betrokken bij de uitvoering van het plan van aanpak over het doel en de opzet van de evaluatie van de CSO-functie binnen het RIVM.

In het najaar van 2014 heeft de wetenschappelijk audit ‘Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten’ plaatsgevonden. De bevindingen van deze positief verlopen wetenschappelijke audit, als ook het plan van aanpak voor de implementatie van de aanbevelingen zijn besproken in de junivergadering van de Commissie.

In januari heeft de ‘wetenschappelijke ‘ audit Drinkwater plaatsgevonden. De auditcommissie heeft, op verzoek van de Commissie, een nadrukkelijke relatie gelegd met de wettelijke vastgestelde zorgplicht van de rijksoverheid ten aanzien van het duurzaam veilig stellen van de openbare drinkwatervoorziening. Daarmee is deze audit meer een beleids- dan een wetenschappelijke audit geworden. De Commissie spreekt haar zorg uit over de conclusies van de auditcommissie inzake de toekomstbestendigheid van het team Drinkwater en acht het noodzakelijk dat het gesprek over versterking van deze expertisefunctie binnen het RIVM wordt aangegaan met de primaire opdrachtgever en de eigenaar van het RIVM.

De Commissie is gedurende 2015 geïnformeerd over en intensief betrokken bij het tot stand komen van een algemene leidraad voor audits bij het RIVM. Deze leidraad dient als wegwijzer bij de keuze van een geschikt auditprotocol en een adequate audit -methodologie voor alle verschillende rollen die het RIVM vervult.

De Commissie is eerder geïnformeerd over het voornemen van het RIVM om aan te sluiten bij het IANPHI-initiatief voor de ontwikkeling van een evaluatieleidraad voor National Public Health Institutes, als ook over het streven van het RIVM, onder auspiciën van de instituutsleding, een totale RIVM-brede visitatie te laten uitvoeren. In 2015 is de Commissie periodiek geïnformeerd over de aanloop naar en voorbereiding van de IANPHI-visitatie.

De Commissie is ook in 2015 betrokken geweest bij diverse activiteiten die in het kader van de RIVM Academy zijn georganiseerd over de wetenschappelijke integriteit. Deze verbijzondering van borging van wetenschappelijke kwaliteit krijgt binnen het RIVM zodoende structureel, en op adequate wijze, aandacht.

De Commissie verklaart op grond van de verschaft informatie, de uitmuntende resultaten van de gevoerde wetenschappelijke audit ‘Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten’, de follow-up Strategie van het nieuwe centrum Voedsel, Preventie en Zorg en de gevoerde gesprekken met de instituutsleding, dat het RIVM er wederom in is geslaagd om de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek van het instituut te waarborgen.

2 Inleiding

In dit Jaarverslag doet de Commissie van Toezicht van het RIVM verslag van de bevindingen van haar werkzaamheden in 2015. Op basis van deze bevindingen stelt de Commissie een verklaring op over het kwaliteitsniveau (Hoofdstuk 8) van het onderzoek van het RIVM. Haar oordeel rapporteert zij vervolgens aan de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

Het oordeel is met name gebaseerd op wetenschappelijke audits die in opdracht van de Commissie worden uitgezet en onderwerpen die door de leiding van het RIVM, al dan niet op verzoek, zijn voorgelegd aan de Commissie. De Commissie laat zich daarnaast informeren over een aantal vaste onderwerpen zoals de invulling, uitvoering en evaluatie van het Strategisch Programma RIVM (SPR) en over de stand van zaken rond kwaliteitssystemen.

Tevens neemt zij in haar oordeel de bevindingen van de Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit mee, die rapporteert aan de Commissie van Toezicht.

Voorts is de Commissie van Toezicht intensief betrokken bij de RIVM Academy.

In de volgende hoofdstukken komen de belangrijkste ontwikkelingen en gebeurtenissen aan de orde die in het jaar 2015 hebben gespeeld in relatie tot de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek op basis waarvan de Commissie haar oordeel velt.

Het volledige Jaarverslag van de Commissie wordt gepubliceerd via de website van het RIVM. Een korte samenvatting van het Jaarverslag van de Commissie wordt opgenomen in de Jaarrapportage RIVM 2015 aan de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

3 Samenstelling en werkwijze Commissie van Toezicht

3.1 Taak

De Commissie van Toezicht heeft tot taak het wetenschappelijk niveau van het RIVM te bewaken. Dit doet zij door toezicht te houden op én te adviseren over het niveau en de kwaliteit van uitvoering van het onderzoek en het bijdragen en verder ontwikkelen van het kwaliteitssysteem van het RIVM.

Daarbij speelt de Commissie een belangrijke rol bij de monitoring en verbetering van de wetenschapsvelden.

De Commissie voert, in overleg met de instituutleiding van het RIVM, wetenschappelijke audits uit en is nauw betrokken bij de invulling die het RIVM geeft aan strategisch onderzoek. Tevens ziet de Commissie erop toe dat kritiek van wetenschappelijke aard van binnen of buiten het RIVM op correcte wijze wordt afgehandeld.

De formele positie van de Commissie is vastgelegd in de Wet op het RIVM.

3.2 Samenstelling

De samenstelling van de Commissie zag er in december 2015 als volgt uit:

Leden benoemd op voordracht van de KNAW:

prof. dr. E.J. Ruitenbergh (voorzitter) (internationale volksgezondheid)

prof. dr. J.W.M. van der Meer (geneeskunde en infectieziekten)

Leden aangewezen door de minister van VWS:

prof. dr. J.G.A.J. Hautvast (voeding en voedselveiligheid)

prof. dr. J.H. Kingma (kwaliteit en veiligheid van de gezondheidszorg)

prof. dr. J.A. Knottnerus (geneeskunde en volksgezondheid)

prof. dr. ir. I.M.C.M. Rietjens (toxicologie en voedselveiligheid)

prof. dr. J.P. Mackenbach (maatschappelijke gezondheidszorg)

Leden aangewezen door de minister van I&M:

prof. dr. J.C.M. van Eijndhoven (risico's en risicocommunicatie)

prof. dr. H.J.P. Eijsackers (ecologie en ecotoxicologie)

Lid aangewezen door de minister van EZ:

prof. dr. ir. R. Rabbinge (levenswetenschappen en voedselzekerheid)

3.3 Ondersteuning

Het secretariaat van de Commissie van Toezicht is belegd bij het RIVM. Mevrouw M. Grasso is aangesteld als secretaris van de Commissie van Toezicht.

3.4 Vergaderingen

De Commissie is in 2015 viermaal bijeen gekomen, telkens gedurende één dagdeel.

De bijeenkomsten vonden plaats op de volgende data: 4 juni, 10 september, 5 november en 3 december 2015. De bijeenkomst op 5 november vond plaats op het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) op uitnodiging van de algemeen directeur van het NFI.

Op 1 december vond het jaarlijkse overleg plaats tussen de voorzitter van de Commissie en enkele leden van de Commissie met de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

Daarnaast waren leden van de Commissie betrokken bij bilaterale contacten met verschillende afdelingen van het RIVM in het kader van assessments of voor gevraagde adviezen als ‘peers’, als ook bij de diverse activiteiten van de RIVM Academy.

3.5 Zelfevaluatie Commissie van Toezicht

In 2015 heeft geen zelfevaluatie plaatsgevonden.

Deze zal worden geagendeerd in één van de vergaderingen van de Commissie in 2016.

4 Het RIVM in 2015

Om haar taak goed te kunnen vervullen, is het voor de Commissie van belang dat zij goed en tijdig wordt geïnformeerd over ontwikkelingen die betrekking hebben op de positie van het RIVM.

De Commissie waardeert het dan ook zeer dat de DG RIVM aan het begin van iedere bijeenkomst de Commissie uitvoerig informeert over de laatste ontwikkelingen en laatste stand van zaken rondom het RIVM. Dit biedt de Commissie de gelegenheid om kritische vragen te stellen, advies hierover uit te brengen en, indien zij dit wenselijk of noodzakelijk acht, belangrijke onderwerpen te agenderen voor een apart vervolgoverleg of een latere vergadering.

4.1 Herziene Gedragscode Wetenschapsbeoefening RIVM 2017

De Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening is opgesteld op verzoek van de Vereniging van Universiteiten (VSNU) in 2004. Het RIVM heeft in 2007 de Gedragscode Wetenschapsbeoefening opgesteld, naar het voorbeeld van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening van de VSNU 2007. Naar aanleiding van diverse rapporten van de KNAW is de VSNU Gedragscode 2007 aangepast en dit was de reden voor de instituutsliding om ook de RIVM Gedragscode Wetenschapsbeoefening 2007 te actualiseren. De RIVM Gedragscode Wetenschapsbeoefening staat in nauwe samenhang met het Reglement Wetenschappelijke Integriteit RIVM, waarin is geregeld hoe klachten, die te maken hebben met wetenschappelijk wangedrag, worden beoordeeld en behandeld; de in 2014 opgestelde versie van het Reglement Wetenschappelijke Integriteit RIVM blijft ongewijzigd.

Nieuwe medewerkers van het RIVM worden nadrukkelijk verzocht deze Gedragscode Wetenschapsbeoefening te ondertekenen; hierop wordt door het RIVM ook controle uitgeoefend. Naar aanleiding van een opmerking van de Commissie over de wetenschappelijke onafhankelijkheid van de wetenschapsbeoefenaar en diens rapportage is een voetnoot in de Gedragscode Wetenschapsbeoefening opgenomen, die aansluit op artikel 5 van de Wet op het RIVM, waar staat dat de Ministers van de opdrachtgevende departementen geen invloed uitoefenen op de door de wetenschapsbeoefenaar gebruikte methodologie.

4.2 Update strategie RIVM 2020

De Commissie is in 2012 geïnformeerd over de ontwikkelingen van het visiedocument Routekaart RIVM 2020. De strategische keuzes over de beoogde maatschappelijke en wetenschappelijke positionering en de strategische kwaliteiten die deze positionering mogelijk maken, zijn vastgelegd in de Routekaart RIVM 2020.

De Commissie is geïnformeerd over de belangrijkste wijzigingen, de behaalde resultaten en over de acties die inmiddels zijn voltooid of in een ver gevorderd stadium verkeren.

De Commissie is onder de indruk van de aanpak, de compactheid van de strategie en complimenteert de dienstleiding van het RIVM met de inmiddels bereikte resultaten.

4.3 Innovatie

In het kader van RIVM 2020 wordt innovatie op het RIVM actief gestimuleerd.

Op 29 oktober heeft de eerste RIVM Innovatiedag plaats gevonden, o.a. in aanwezigheid van de Minister van VWS en de Burgemeester van de gemeente De Bilt. Enkele Commissieleden hebben deze succesvol verlopen Innovatiedag bijgewoond. De winnaar van de (eerste) RIVM Innovatieprijs 2015 is Desiree Beaujean met de TekenTrekTrainer. In de Commissievergadering van december is de Commissie op de hoogte gebracht van de totstandkoming van deze TekenTrekTrainer.

De Commissie ondersteunt het initiatief om deze TekenTrekTrainer zo spoedig mogelijk op de markt te brengen en toegankelijk te maken voor een breed publiek.

4.4 International Association of National Public Health Institutes (IANPHI)

Het RIVM heeft de ambitie om meer samen op te trekken met internationale topinstituten op het gebied van public health om zo ook uitwisseling te stimuleren en elkaar op instituutsniveau wederzijds te ondersteunen. De Commissie is eerder geïnformeerd over het voornemen van het RIVM om aan te sluiten bij het IANPHI-initiatief voor de ontwikkeling van een evaluatieleidraad voor National Public Health Institutes. Tevens is de Commissie geïnformeerd over het streven van het RIVM, onder auspiciën van de instituutsleding, een totale RIVM-brede visitatie te laten uitvoeren.

In 2015 is de Commissie periodiek geïnformeerd over de aanloop naar en voorbereiding van de IANPHI-visitatie. De Commissie is tevens geraadpleegd over de diverse documenten die de basis vormen voor de peer-to-peer evaluatie.

De rol van de Commissie is tweeledig: de Commissie is onderdeel van de governance van het RIVM en enkele Commissieleden zullen als stakeholders in de governance structuur worden geïnterviewd.

Liaison officers vanuit de Commissie zijn prof. Rietjens en prof. Van der Meer. Ook voorzitter prof. Ruitenberg is nauw betrokken.

De peer-to-peer evaluatie zal plaatsvinden van 11 april tot en met 13 april 2016.

5 Strategisch Programma RIVM (SPR), voorheen Strategisch Onderzoek RIVM (SOR)

De Commissie van Toezicht RIVM is nauw betrokken bij de invulling die het RIVM geeft aan strategisch onderzoek. Zij adviseert de DG RIVM over de inhoudelijke kwaliteit van het Strategisch Programma RIVM (SPR):

1. de inhoudelijke kaders (speerpunten) die leidend zijn voor de keuze van projecten;
2. toetsingsmethodiek van resultaten van het SPR;
3. resultaten van SPR-projecten.

De financiering van SPR-projecten vindt plaats binnen een vierjaarlijkse cyclus.

5.1 Stand van zaken SPR 2015-2018

In 2015 is een nieuwe SPR-cyclus met zes nieuwe speerpunten en nieuwe projecten gestart. Met de benoeming van de Chief Scientific Officers (CSO's) is de verantwoordelijkheid voor de aansturing van het SPR-budget door de DG RIVM gemandateerd aan de CSO's. Bij de vorming van het nieuwe programma wordt rekening gehouden met de resultaten van de evaluatie van het selectieproces 2011-2014.

De Commissie is geïnformeerd over de preproposals, proposals en open call projecten.

De Commissie is verheugd over het initiatief om een verbinding te leggen tussen het SPR en de diverse beleidsdirecties van het Ministerie IenM; men heeft het RIVM uitgenodigd tot een frequenter overleg. Tevens is de Commissie geïnformeerd over de top down call 'bestuurskundig onderzoek wijzigingen bestuurlijke omgeving'. De Commissie ondersteunt van harte ook dit initiatief dat niet direct deel uitmaakt van het traditionele SPR.

De Commissie adviseert de dienstleiding van het RIVM dit initiatief in kaart te brengen en onder de aandacht te brengen van de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS, als ook van andere opdrachtgevers. Het RIVM heeft als kennisinstelling een cruciale positie voor het vormgeven en uitvoeren van goed beleid.

5.2 Evaluatie SOR 2011-2014

De evaluatie van het SOR-programma 2011-2014 is gericht op de resultaten op speerpuntniveau. In de evaluatie is kritisch beschouwd of de wetenschappelijke en maatschappelijke opbrengst beantwoordt aan de vooraf geformuleerde doelen en verwachtingen per speerpunt. Tevens zijn de producten en de bestede financiën cijfermatig in beeld gebracht. Met deze evaluatie wordt verantwoording afgelegd over de besteding van het SOR-budget aan de Commissie en vervolgens aan de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS, en de belangrijkste opdrachtgevers.

De Commissie complimenteert de instituutleiding met de behaalde resultaten.

5.3 Evaluatie CSO-functie

Bij de invoering van de CSO-functie binnen het RIVM is afgesproken dat het CSO-concept zal worden geëvalueerd. De Commissie is geïnformeerd over het plan van aanpak over het doel en de opzet van deze evaluatie.

De Commissie heeft de instituutleiding diverse aandachtspunten mee gegeven.

De DG RIVM is opdrachtgever en het hoofd Bureau Directieraad, drs. E. Scheper, is namens de DG RIVM gedelegeerd opdrachtgever. Mevrouw J. Bruil van ZonMw is bereid gevonden de evaluatie van de CSO-functie extern te begeleiden. Vanuit de Commissie treedt prof. Eijsackers op als liaison officer. De evaluatie zal in 2016 plaatsvinden.

6 Wetenschappelijke audits

6.1 Methodologie

Wetenschappelijke audits van onderdelen van het instituut vormen een belangrijk instrument voor de Commissie bij de uitvoering van haar taak. De Commissie is in dezen opdrachtgever, stelt de doelstelling vast, bepaalt de samenstelling van de auditcommissie en evalueert het verslag.

De Commissie hanteert bij de audits het door de KNAW, NWO en VSNU vastgestelde Standaard Evaluatie Protocol (SEP) 2015-2021.

De algemene doelstelling is de beoordeling van de ‘state of the art’ van de wetenschap op het terrein van het betreffende onderdeel door een internationale groep van deskundigen. Naast de wetenschappelijke kwaliteit vraagt de Commissie nadrukkelijk om ook de maatschappelijke relevantie in ogenschouw te nemen.

Een dergelijke internationale groep van deskundigen onder extern voorzitterschap wordt ondersteund door een externe secretaris. Twee leden van de Commissie, die per toerbeurt worden aangewezen (afhankelijk van het onderwerp van de evaluatie), vormen de begeleidingscommissie (liaison officers) die de richting en voortgang van het proces bewaakt.

6.2 Wetenschappelijke audit ‘Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten’

De Commissie heeft het RIVM in 2013 uitgenodigd om in 2014 een wetenschappelijke audit ‘Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten’ te houden. Hierbij worden uitgezonderd gewasbeschermingsmiddelen, biociden en (dier)geneesmiddelen; het gaat hier niet om het beoordelen van een organisatie-eenheid, maar van een groep gelijksoortige, samenhangende expertisefuncties. In deze wetenschappelijke audit heeft men zich met name gericht op die stofgroepen waarbij het RIVM een eigenstandige sturende taak heeft. Het RIVM vervult op het gebied van de risicobeoordeling van stoffen en producten (non food) een belangrijke rol voor de reguliere opdrachtgevers. Het RIVM opereert hier op het grensvlak van wetenschap en beleid. De Commissie onderschrijft het buitengewone belang van deze kerntaak van het RIVM.

De auditcommissie bestond uit Prof. Jim Bridges (voorzitter), Dr. Meg van Bogaert (secretaris), Prof. Bas Blaauboer, Dr. Glenn Suter, Dr. Jack de Bruijn, Dr. Jean-Nicolas Ormsby en Dr. Sharon Munn. Liaison officers vanuit de Commissie waren Prof. Eijndhoven en Prof. Eijsackers.

De wetenschappelijke audit heeft plaatsgevonden van 30 september tot en met 2 oktober 2014. De bevindingen van deze wetenschappelijke audit, alsook het plan van aanpak voor de implementatie van de aanbevelingen, zijn geagendeerd op de Commissievergadering van juni.

De auditcommissie heeft bovengenoemde samanehangende expertisefuncties geaudit als een virtuele ‘unit’, waarvan de activiteiten zijn verspreid over verschillende centra van het RIVM. Het SEP is gehanteerd, waaraan door de unit een extra punt is toegevoegd om de specifieke elementen van het RIVM aandacht te geven.

De auditcommissie spreekt zich lovend uit over de zeer hoge kwaliteit van onderzoek op een multidisciplinair en breed vakgebied, ‘leading experts in their field’, de grote waardering van stakeholders, het flexibel kunnen omgaan met veranderingen en als belangrijkste pijler van de goede reputatie: objectiviteit en onafhankelijkheid.

De aanbevelingen van de auditcommissie zijn door de betrokken RIVM-centra samengebracht tot vier geïntegreerde aanbevelingen, ieder voorzien van RIVM-voorstellen voor implementatie. Het plan van aanpak omvat een flink aantal acties en kent een tijdlijn tot 2020.

De Commissie complimenteert het RIVM met de bevindingen en resultaten van deze wetenschappelijke audit.

De follow-up van het plan van aanpak van aanbevelingen van deze wetenschappelijke audit vindt plaats in het najaar van 2016.

6.3 Wetenschappelijke audit Drinkwater

De Commissie heeft het RIVM uitgenodigd om in 2014 een wetenschappelijke audit 'Drinkwater' uit te laten voeren. Het RIVM beschikt over een klein team van experts die beleidsadviserende taken hebben en beleidsonderbouwend onderzoek uitvoeren. Het betreft hier de laatste 'drinkwaterexperts' in Rijksdienst. De rol van het RIVM op dit thema is met name te karakteriseren als monitoren van de ontwikkelingen, uitvoeren en adviseren aangaande regelgeving voor de Rijksoverheid, calamiteitenrespons en in mindere mate kennis genererend onderzoek.

De auditcommissie bestond uit Ir. Caroline van de Veerdonk (secretaris), Ir. Wennemar Cramer (voorzitter), Robert Bos MSc, Prof. Dr. Ir. Jan Peter van der Hoek, Prof. Dr. Ir. Luuk Rietveld, Prof. Mr. Marleen van Rijswick en Prof. Dr. Annemarie van Wezel. Liaison officers vanuit de Commissie waren Prof. Rietjens en Prof. Rabbinge.

De wetenschappelijke audit heeft plaatsgevonden op 12 en 13 januari. De bevindingen van deze wetenschappelijke audit met een sterk beleidsadviserend karakter zijn geagendeerd op de Commissievergadering van september; de voorzitter van de auditcommissie, Ir. Wennemar Cramer, was bij deze bespreking aanwezig.

De auditcommissie heeft het rapport van de zelfevaluatie van het team Drinkwater, 'Klaar voor de toekomst', dat in nauw contact met de liaison officers is vervaardigd, als basis genomen voor de audit. De auditcommissie heeft een nadrukkelijke relatie gelegd met de wettelijke vastgestelde zorgplicht van de rijksoverheid ten aanzien van het duurzaam veilig stellen van de openbare drinkwatervoorziening. De inhoudelijke competenties en de strategische positionering van het RIVM hangen immers direct samen met de invulling van deze zorgplicht en de daaruit voortvloeiende kennisvragen en functies. Daarnaast heeft de auditcommissie het team Drinkwater in beeld gebracht en dan met name de opdracht van het team Drinkwater en de huidige interne en externe positionering.

De auditcommissie is van oordeel dat het team Drinkwater een zeer goede en relevante bijdrage levert aan de maatschappij. De (inter)nationale reikwijdte van de RIVM-adviezen is groot en er bestaat grote waardering voor het team Drinkwater bij opdrachtgevers, stakeholders en externen waarmee wordt samengewerkt. Ook acht de auditcommissie het team Drinkwater goed in staat om passende media-aandacht rond publicaties te genereren. Voor het beleid is dat van groot belang.

De auditcommissie spreekt haar zorg uit over de toekomstbestendigheid van het team Drinkwater en adviseert verankering te zoeken voor het versterken van de kennisbasis, ook op internationaal niveau. De auditcommissie onderstreept de urgentie van versterking van het team Drinkwater en duidt de kwetsbaarheden op het gebied van financiële en human resources.

De auditcommissie vraagt met spoed om een planmatige aanpak van de verbeterpunten op korte termijn en heeft daartoe aanbevelingen gedaan.

De Commissie heeft bij verschillende gelegenheden deze zorg van de auditcommissie benadrukt en acht de implementatie van de conclusies van deze audit van groot belang. De Commissie acht het noodzakelijk dat het gesprek wordt aangegaan met de primaire opdrachtgever, zijnde het Ministerie van I&M, voor voldoende borging, als ook het gesprek met de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS, om in diens hoedanigheid als eigenaar van het RIVM het gesprek aan te gaan met de andere opdrachtgevers van het RIVM.

De follow-up van deze audit vindt plaats in de zomer van 2016.

6.4 Follow up Strategie Voeding en Voedsel RIVM

In maart 2013 heeft een wetenschappelijke audit plaatsgevonden op de thema's Voedselveiligheid en Voeding & Gezondheid. Naar aanleiding van de bevindingen van de auditcommissie zijn inmiddels veel inhoudelijke keuzes gemaakt. De belangrijkste keuze was de uitwerking van de strategie van het nieuwe centrum Voedsel, Preventie en Zorg (VPZ): waar ligt de focus, waar is op geacquireerd en welke samenwerkingsverbanden zijn gelegd. De rol van de betrokken liaison officers wordt wederzijds als positief ervaren.

De Commissie is onder de indruk van de grote stappen die zijn gezet en de adequate reactie op de aanbevelingen die eerder door de auditcommissie zijn aangereikt.

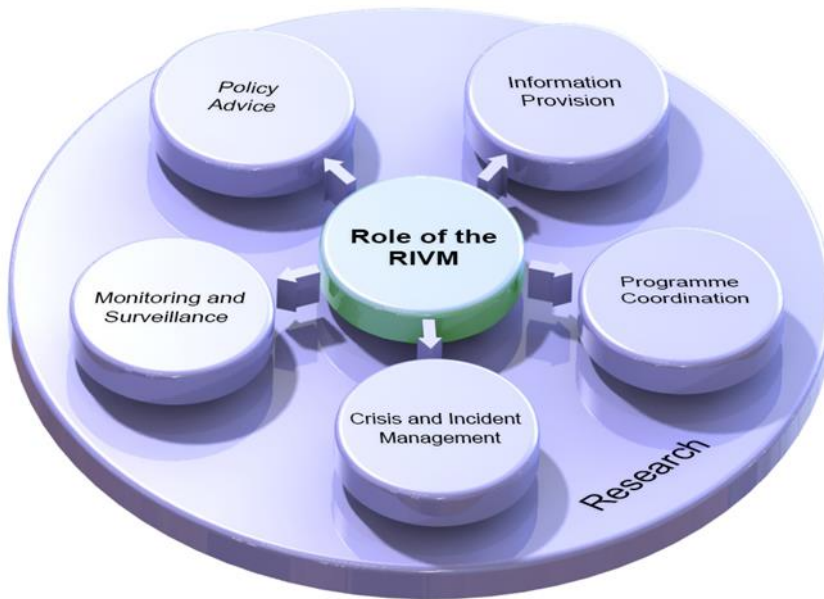
Om de verdere voortgang, als ook de te nemen stappen in 2016 nauwlettend te kunnen volgen, stelt de Commissie het bijzonder op prijs eind 2016 opnieuw het gesprek te kunnen voeren met de instituutsleding en de leiding van het centrum VPZ.

6.5 Leidraad voor audits bij het RIVM

De formele taak van de Commissie van Toezicht is wettelijk vastgelegd in de Wet op het RIVM en bestaat uit het bewaken en borgen van de wetenschappelijke kwaliteit. Deze Wet op het RIVM stamt uit de tijd dat het RIVM in de eerste plaats een onderzoeksinstituut was. In de afgelopen decennia heeft het RIVM zich ontwikkeld naar een kennisinstituut. Daarbij is onderzoek een belangrijke basis voor kennis, maar de vraag of het RIVM de taken kwalitatief goed uitvoert kan niet meer (uitsluitend) worden beantwoord door het meten van de wetenschappelijke kwaliteit.

Bij de voorbereidingen van (wetenschappelijke) audits is onder meer gebleken dat niet alle beoordelingscriteria uit het SEP van toepassing zijn op de audits.

De Commissie heeft in 2014 de instituutsleding verzocht om inzichtelijk te maken welke soorten werkzaamheden er binnen het RIVM zijn, om zo tot een leidraad of protocol te komen voor de toepassing van de verschillende typen (wetenschappelijke) audits bij het RIVM. Deze leidraad dient als wegwijzer bij de keuze van een geschikt auditprotocol en een adequate audit -methodologie voor alle verschillende rollen die het RIVM vervult, zie onderstaand schema.

De Commissie verwacht in de eerste Commissievergadering van 2016 de nieuwe leidraad te kunnen vaststellen.

7 Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit

Per 1 januari 2015 is prof. dr. J. van Gijn voor 2 jaar benoemd als Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit (VWI) voor het RIVM. De VWI rapporteert, zoals is vastgelegd in het Reglement Wetenschappelijke Integriteit RIVM, aan de Commissie. Deze neemt in haar oordeel over de wetenschappelijke kwaliteit van het RIVM de bevindingen van de VWI mee.

In 2015 heeft niemand vanuit het RIVM de Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit benaderd.

8 Oordeel van de Commissie

De Commissie van Toezicht is van mening dat de instituutsleiding van het RIVM zich zeer goed bewust is van veranderingen in zijn omgeving, zowel nationaal als internationaal.

De Commissie spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop het RIVM daarop in speelt, en daarbij waar nodig, te kiezen voor vernieuwingen binnen het werkveld.

De Commissie zal dit proces blijven volgen en hierop gevraagd en ongevraagd feedback geven.

De wijze waarop de instituutsleiding het belang dat zij hecht aan het in stand houden van de wetenschappelijke kwaliteit, waarmaakt, ook in internationale context, is lovenswaardig. De Commissie complimenteert de instituutsleiding met het initiatief om een verbinding te leggen tussen het SPR en de diverse beleidsdirecties van de Ministeries VWS, EZ en I&M.

De ambitie die de instituutsleiding voor ogen heeft om het instituut een adequaat wetenschappelijk aanzien te laten behouden op zowel nationaal als internationaal niveau wordt met kracht onderschreven en de Commissie benadrukt het belang van dit wetenschappelijke aanzien voor het bestaansrecht en de maatschappelijke betekenis van het RIVM als kennisinstelling.

De Commissie complimenteert de instituutsleiding met de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek en de wetenschappelijke publicaties.

De Commissie spreekt haar zorg uit over de conclusies van de auditcommissie van de audit Drinkwater. De Commissie acht het noodzakelijk dat het gesprek wordt aangegaan met de primaire opdrachtgever voor voldoende borging, als ook het gesprek met de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS, om in die hoedanigheid ook met andere opdrachtgevers van RIVM het gesprek aan te gaan.

De Commissie verklaart op grond van de verschafte informatie, de uitstekende resultaten van de gevoerde wetenschappelijke audit 'Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten', de follow up Strategie van het nieuwe centrum Voedsel, Preventie en Zorg en de gevoerde gesprekken met de instituutsleiding, dat het RIVM er wederom in is geslaagd om de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek van het instituut te waarborgen.